

ΕΤΟΣ 56ον

10 Αυγούστου 2008

ΑΡΙΘ. ΦΥΛ. 32 (2880)

ΙΗΣΟΥΣ ΧΡΙΣΤΟΣ: Ο ΑΡΤΟΣ ΤΗΣ ΖΩΗΣ

Τό ιερό Εὐαγγέλιο μιλάει μέ σαφήνεια γιά δύο θαύματα πού ἔκανε ὁ Ἰησοῦς Χριστός στήν ἔρημο, πολλαπλασιάζοντας τοὺς ἄρτους καί τὰ ψάρια καί μοιράζοντάς τα στόν ἴαό. Γιά τό πρῶτο θαῦμα, πού εἶναι τό περιεχόμενο τῆς σημερινῆς περικοπῆς, μιλάνε καί οἱ τέσσερις Εὐαγγελιστές (Ματθ. 14,14-22· Μάρκ. 6,31-34· Λουκ. 9,10-17· Ἰωάν. 6,1-14). Ἀπό πέντε ἄρτους καί δύο ψάρια, ἀφοῦ εὐλογήθηκαν, ἔφαγαν πέντε χιλιάδες ἄντρες, χωρίς τίς γυναῖκες καί τά παιδιά τους καί μάλιστα περίσσεψαν δώδεκα κοφίνια.

Στό δεύτερο θαῦμα, πού τό περιγράφει μόνο ὁ Ματθαῖος (15,32-38) καί ὁ Μάρκος (8,1-10), ἀπό ἑπτὰ ἄρτους καί λίγα ψάρια ἔφαγαν τέσσερις χιλιάδες ἄνδρες, χωρίς τίς γυναῖκες καί τά παιδιά τους, περίσσεψαν καί ἑπτὰ καλάθια. Τά θαύματα αὐτά ὁδηγοῦν τή σκέψη μας στήν ἀλήθεια, πώς ὁ Ἰησοῦς Χριστός εἶναι

Ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς

Ἄναμφισβήτητα, τό ψωμί εἶναι δῶρο τοῦ Θεοῦ στόν ἄνθρωπο. Εἶναι πηγὴ δύναμης καί τό οὐσιαστικότερο μέσο τῆς συντήρησῆς του. Παλιότερα, ὅποιος δέν εἶχε τό ψωμί στό σπίτι του, δέν εἶχε σχεδόν τίποτε! Ἐλλῶστε, ἡ ἀφθονία ἢ ἡ ἔλλειψη τοῦ ψωμοῦ εἶχε μιά βαθιά συμβολικὴ σημασία· τὴν εὐλογία τοῦ Θεοῦ ἢ τὴν τιμωρία ἀντίστοιχα ἐξαιτίας τῶν ἁμαρτιῶν. Γι' αὐτό πάντα μέ ταπείνωση καί ἐμπιστοσύνη ὁ ἄνθρωπος ὀφείλει μέσα ἀπὸ τὴν προσευχὴ του νά ζητάει ἀπὸ τὸν Θεό «τόν ἄρτον τὸν ἐπιούσιον» (Ματθ. 6,11· Λουκ. 11,3). Νά τὸν ἐπιζητᾶ μέ ἐμπιστοσύνη, ὅπως ἓνα παιδί ἀπὸ τὸν πατέρα του.

Τό ψωμί δέν εἶναι μόνο μέσο συντήρησης γιά τὸν ἄνθρωπο, ἀλλὰ καί μέσο διανομῆς, ἐλεημοσύνης καί φιλοξενίας. Ὅλα τὰ τραπέζια ἀπὸ τό οἰκογενειακό, τό φιλικό, μέχρι τό πιό ἐπίσημο εἶναι ὑπόθεση κοινωνίας καί συναδέλφωσης προσώπων! Καί τό ψωμί τότε καί τό φαγητό κι ὅλα τὰ ἄλλα «δέν εἶναι πιά ἀπόλωση, ἀλλὰ μετάληψη» τῶν ἐπίγειων ἀγαθῶν μέ εὐχαριστία τοῦ Θεοῦ.

ΤΟ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ (Ματθ. ιδ' 14-22)

Ὁ χορτασμός τῶν πέντε χιλιάδων

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, εἶδεν ὁ Ἰησοῦς πολὺν ὄχλον, καὶ ἐσπλαγγίσθη ἐπ' αὐτούς, καὶ ἐθεράπευσε τοὺς ἀρρώστους αὐτῶν. Ὀψίας δὲ γενομένης, προσήλθον αὐτῷ οἱ Μαθηταὶ αὐτοῦ, λέγοντες· Ἐρημὸς ἐστὶν ὁ τόπος, καὶ ἡ ὥρα ἤδη παρήλθεν· ἀπόλυσον τοὺς ὄχλους, ἵνα ἀπελθόντες εἰς τὰς κόμας, ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖς βρώματα. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Οὐ χρειάν ἔχουσιν ἀπελθεῖν· δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν. Οἱ δὲ λέγουσιν αὐτῷ· Οὐκ ἔχομεν ὧδε, εἰ μὴ πέντε ἄρτους καὶ δύο ἰχθύας. Ὁ δὲ εἶπε· Φέρετέ μοι αὐτούς ὧδε. Καὶ κελύσας τοὺς ὄχλους ἀνακλιθῆναι ἐπὶ τοὺς χόρτους, καὶ λαβὼν τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας, ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανόν, εὐλόγησε· καὶ κλάσας, ἔδωκε τοῖς Μαθηταῖς τοὺς ἄρτους, οἱ δὲ Μαθηταὶ τοῖς ὄχλοις. Καὶ ἔφαγον πάντες, καὶ ἔχορτάσθησαν· καὶ ἦσαν τὸ περισσεῦον τῶν κλασμάτων, δώδεκα κοφίνους πληρεῖς. Οἱ δὲ ἐσθίοντες ἦσαν ἄνδρες ὡσεὶ πεντακισχίλιοι, χωρὶς γυναικῶν καὶ παιδιῶν. Καὶ εὐθέως ἠνάγκασεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς Μαθητὰς αὐτοῦ ἐμβῆναι εἰς τὸ πλοῖον, καὶ προάγειν αὐτὸν εἰς τὸ πέραν, ἕως οὗ ἀπολύσῃ τοὺς ὄχλους.

Ὁ Ἰησοῦς Χριστός εἶναι ὁ ἀληθινὸς ἄρτος τῆς ζωῆς. Τό εἶπε ὁ ἴδιος στὸν λαό, ὅταν μετὰ τὴν τέλεση τοῦ θαύματος τοῦ χορτασμοῦ τῶν πεντακισχιλίων, τὸν ἔφαξαν νά τὸν ἀνακηρύξουν βασιλιά. «Ἐγὼ εἶμαι, εἶπε ὁ Θεάνθρωπος, ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς. Ὅποιος ἔρχεται σ' ἐμένα δέν θά πεινάσει, κι ὅποιος πιστεύει σ' ἐμένα δέν θά διψήσει ποτέ» (Ἰωάν. 6,35).

Ἀφοῦ ὁ Ἰησοῦς Χριστός εἶναι ὁ ἀληθινὸς ἄρτος τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου, ξεκάθαρα διακρίνουμε στό θαῦμα τῆς σημερινῆς περικοπῆς τό ἔντονα ἐκκλησιο-λογικό καί συνάμα ὀλοφάνερα εὐχαριστιακό τῆς νόημα. Στή θεία Λειτουργία, πρὶν ἀπό τὴ θεία Κοινωνία, ἡμέτε τὴ θεοδίδακτη προσευχή, τό «Πάτερ ἡμῶν...». Ἐκείνη ἀκριβῶς ὅμως τὴν ὥρα ὁ ἐπιούσιος ἄρτος δέν εἶναι μόνο ἡ καθημερινή τροφή, ἀλλὰ καί «ὁ ἀληθινὸς ἄρτος, πού κατεβαίνει ἀπὸ τὸν οὐρανὸ καὶ χαρίζει ζωὴ στὸν κόσμον» (Ἰωάν. 6,33), τό Σῶμα καί τό Αἷμα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ἡ κοινωνιολογική διάσταση

Ἡ κοινωνιολογική ἐρμηνεία τῆς περικοπῆς ἔχει τοὺς δικούς τῆς ὑποστηρικτές. Κανένας ἀσφαλῶς δέν ἀμφισβητεῖ πὼς ὁ ἄνθρωπος εἶναι (ἢ ἔχει) σῶμα καί ψυχὴ καί οἱ βιοτικές του ἀνάγκες εἶναι μεγάλες. Γιά νά ἐξασφαλίσει τὰ ἀπαραίτητα στὸν βίον του θά πρέπει νά καταβάλλει τίμημα σκληροῦ μόχθου (Γεν. 3,19). Στὸ ἱερό Εὐαγγέλιο βλέπουμε πὼς ὁ Ἰησοῦς Χριστός πολλὰ φορές φροντίζει καί γιὰ τὰ ὑλικά ἀγαθὰ τοῦ ἀνθρώπου.

Ἡ σημερινὴ περικοπὴ εἶναι σαφέστατη. Σπληχνίσθηκε τὸν κόσμον καί ὅλη τὴ μέρα διδασκε στὸν λαὸ τὴν οὐρανόστατη διδασκαλία Του· καί κατὰ τό δεξιμό,

Μετάφραση τῆς Εὐαγγελικῆς περικοπῆς

Ἐκεῖνον τὸν καιρὸν, εἶδε ὁ Ἰησοῦς πολὺν κόσμον καὶ τοὺς σπλαγχνίσθηκε καὶ ἐθεράπευσε τοὺς ἀρρώστους. Ὅταν δὲ ἐβράδευσε, ἦλθαν σ' αὐτόν οἱ μαθηταὶ καὶ τοῦ εἶπαν, “Ὁ τόπος εἶναι ἔρημος καὶ ἡ ὥρα περασμένη· ἄφησε λοιπὸν τὸν κόσμον νὰ πάνε εἰς τὰ χωριά καὶ νὰ ἀγοράσουν διὰ τοὺς ἑαυτοὺς τῶν τροφίμα”. Ὁ δὲ Ἰησοῦς τοὺς εἶπε, “Δὲν ἔχουν ἀνάγκη νὰ πάνε· δώστε τοὺς σεῖς νὰ φάγουν”. Αὐτοὶ δὲ τοῦ λέγουν, “Δὲν ἔχομεν ἐδῶ παρά πέντε ψωμιά καὶ δύο ψάρια”. Ἐκεῖνος δὲ εἶπε, “Φέρετέ μου τα ἐδῶ”. Καὶ ἀφοῦ διέταξε τὸν κόσμον νὰ ξαπλώσῃ στοὺς χορτάρια, ἐπῆρε τὰ πέντε ψωμιά καὶ τὰ δύο ψάρια καὶ ἀφοῦ ὕψωσε τὰ μάτια του εἰς τὸν οὐρανόν, τὰ εὐλόγησε, τὰ ἔκοψε καὶ ἔδωκε εἰς τοὺς μαθητὰς τὰ ψωμιά, οἱ δὲ μαθηταὶ εἰς τὸν κόσμον. Καὶ ἔφαγον ὅλοι καὶ ἐχορτάσαν καὶ ἐσῆκωσαν ὅ,τι ἐπερίσσεψε ἀπὸ τὰ κομμάτια, δώδεκα κοφίνια γεμῆτα Ἐκεῖνοι δὲ πού ἔφαγαν ἦσαν πέντε χιλιάδες περίπου ἄνδρες ἐκτὸς τῶν γυναικῶν καὶ τῶν παιδιῶν. Καὶ ἀμέσως ὁ Ἰησοῦς ἀνάγκασε τοὺς μαθητὰς νὰ μποῦν εἰς τὸ πλοῖαριον καὶ νὰ πάνε πρὶν ἀπ' αὐτόν εἰς τὴν ἀπέναντι ὄχθην, ἕως οὗτου διαλύσῃ τὸν κόσμον.

(Ἐκ τῆς μεταφράσεως τῆς Καινῆς Διαθήκης τῶν ἀειμνήτων καθηγ. Β. Βέλλα, Ἀρχιμ. Εὐ. Ἀντωνιάδου, Ἀμ. Ἀλιβιζάτου, Γερ. Κονιδάρη, Ἔκδ. ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ).

μὴν ἀγνοώντας καὶ ἀδιαφορώντας γιὰ τίς ὑλικές του ἀνάγκες, ποληλαπλάσιασε τὰ ψωμιά καὶ τὰ ψάρια καὶ ἔθρεψε τὸν λαό.

Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς δὲν περιφρόνησε τίς ὑλικές ἀνθρώπινες ἀνάγκες, ἀντιθέτως. Εὐλόγησε τὴν τίμια προσπάθεια τοῦ ἀνθρώπου γιὰ νὰ τίς καλύψει. Ἡ εὐλογία αὐτὴ ἀποκαλύπτει τὴν ἀγάπη Του, πού δὲν προσφέρεται ὡς πανάκεια, σάν μιὰ εὐκολλη δηλαδὴ λύση, ἡ ὁποία θὰ ἀκύρωνε –ὡς θεϊκὴ παρέμβαση– τὸν ἄνθρωπο, τρέφοντάς τον αὐτόματα καὶ παθητικά. Ἡ Ἐκκλησία λοιπὸν, ἀκοιλουθώντας τὸ παράδειγμα τοῦ Θεανθρώπου, προσεύχεται γιὰ τὸν «κοπιῶντα» ἄνθρωπο, ἀγωνιᾷ μαζί του, συμπαραστέκεται στὸν ἀδύναμο, συμπαθεῖ, ἀλλήλα ποτέ δὲν ὑποβιβάζεται σὲ ἓνα ἀπλὸ φιλιανθρωπικὸ ἴδρυμα. Ἦ ἀλλο εἶναι τὸ μείζον γι' αὐτήν, ἔτσι ὅπως παρουσιάζεται στοὺς Εὐαγγέλιο.

Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς, ἐνῶ μπορούσε νὰ χορταίνει τὸν λαό, γιὰτί ὄχι καὶ νὰ αὐξάνει τὸν ἀριθμὸ τῶν «ὀπαδῶν» Του, ἔλεγε: «Σὰς βεβαιῶνω πὼς ψάχνετε νὰ μὲ βρεῖτε ὄχι ἐπειδὴ εἶδατε θαυμασὰ ἀπὸ τὸν Θεὸ σημάδια, ἀλλήλα ἐπειδὴ φάγατε ἀπὸ τὰ ψωμιά καὶ χορτάσατε» (Ἰωάν. 6, 26).

Ὁ Θεάνθρωπος κατακρίνει λοιπὸν τὴν ἐπιπολαιότητα, τὴ ρηχότητα, τὴν προχειρότητα πού βασίζεται σὲ ἓναν «ἐξωτερικὸ» χορτασμό κάποιων χιλιάδων ἀνθρώπων. Εἶναι ἓνα γεγονός μὲ κοινωνιολογικὴς σίγουρα διαστάσεις, ἀλλήλα ἡ οὐσία του βρίσκεται βαθύτερα στὸν ἐκκλησιολογικὸ καὶ εὐχαριστιακὸ προσανατολισμό: Στὸν χορτασμό τοῦ ἀνθρώπου μὲ ἄρτο οὐράνιο, μὲ αἰώνια ζωὴ, μὲ ἐλπίδα, δηλαδὴ μὲ Χριστό! Ἀμήν.

† Α. Χ.

10 Αύγουστου 2008: ΚΥΡΙΑΚΗ Η΄ ΜΑΤΘΑΙΟΥ

Λαυρεντίου ἀρχidiaκόνου, Ξύστου ἐπισκόπου Ρώμης τοῦ ἐξ Ἀθηνῶν (†258).
Ἦχος: βαρύς – Ἑωθινόν: Η΄ – Ἀπόστολος: Α΄ Κορ. α΄ 10-17 – Εὐαγγέλιον: Μαθ. ιδ΄ 14-22.

Η ΕΠΙΟΜΕΝΗ ΚΥΡΙΑΚΗ: 17 Αύγουστου, Θ΄ Ματθαίου.
Ἀπόστολος: Α΄ Κορ. γ΄ 9-17 – Εὐαγγέλιον: Μαθ. ιδ΄ 22-34.

ΘΕΟΜΗΤΟΡΙΚΑ ΠΡΟΣΩΝΥΜΙΑ

Παντελεήμονος Κ. Καρανικόλα (†), Μητροπολίτου Κορίνθου

Πολυτελής ἔκδοση, σχῆμα 20x26, σελ. 444.

Ἡ Ἀποστολική Διακονία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐξέδωσε καί κυκλοφορεῖ σέ καλαίσθητο πολυτελή τόμο ἐμπλουτισμένο μέ πολλές τετράχρωμες εἰκόνες τό ὡς ἀνωτέρω ἔργο, τό ὁποῖο, ὅπως γράφει καί στόν πρόλογο ὁ Θεοφίλ. Ἐπίσκοπος Φαναρίου κ. Ἀγαθάγγελος, κύκνειον ἄσμα τοῦ ἀνωτέρω λογιωτάτου Μητροπολίτου ἀποτελεῖ τό παρόν πόνημα ὑπό τόν τίτλον «**Θεομητορικά προσωνύμια**», τό ὁποῖον ὁ ἴδιος μᾶς παρέδωσεν πρός ἔκδοσιν ὑπό τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας ὀλίγους μήνας πρό τῆς ἐκδημίας του. Ἀφορμή διά τήν συγγραφήν αὐτήν ἀπετέλεσεν ὁ ἐορτασμός τοῦ Ἰωβηλαίου ἔτους 2000 ἀπό τήν Γέννησιν τοῦ Θεανθρώπου Υἱοῦ τῆς Ἀειπαρθένου Μαρίας, εἰς τήν ὁποίαν ὑπερπανευλαβῶς ἀφιερῶναι καί τόν Τόμον. Τό περιεχόμενον του ὑποδηλώνεται ἀπό τόν ἀρχικόν ὑπότιτλον τῶν χειρογράφων, ἧτοι ἀποτελεῖ συστηματική κατα-

γραφῆ τῶν «ὀνομάτων, προσωνυμιῶν, προσαγορευμάτων, ἐπωνύμων, προσήρσεων, ἀλληγοριῶν, ὀνοματοδοτημάτων, ὀνοματεπωνυμιῶν, ὀνοματοσυνθέσεων, παρεπωνυμιῶν, παρονομασιῶν, ἐκφράσεων, ἐξονομασιῶν καί ἐπονομασιῶν διά τήν Θεοτόκον Μαρίαν, τήν ὑπερπανευλογημένη Παναγία μας». Ἀπάσας τάς δυσεξαριθμητούς προσωνυμίας τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου τοῦ παρόντος τόμου, ὁ συγγραφέας τάς ἀθροίζει εἰς τόν ἐκκλησιαστικόν ἀριθμόν τῶν 23.564 συνολικῶς.

Εἶναι ἐνδεικτικόν ὅτι αἱ Θεομητορικά καί αὐται προσωνυμιαί προέρχονται εἴτε ἐκ τῶν λειτουργικῶν βιβλίων τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας εἴτε ἐκ τῶν ἐκκλησιαστικῶν συγγραφέων καί Πατέρων τῆς Ἀνατολῆς. Αὐταί ἀποτελοῦν ἐκφράσεις μεγίστης τιμῆς καί δοξολογίας τοῦ ὀνόματος τῆς Παναγίας, ἡ ὁποία εἶναι συνυφασμένη μέ τόν Υἱόν τῆς.

«ΦΩΝΗ ΚΥΡΙΟΥ», ἑβδομαδιαῖο φύλλο ὀρθοδόξου πίστεως καί ζωῆς τῆς «Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος». Ἰαοῖου 1, 115 21 Ἀθήνα. Ἐκδότης - Διευθυντής: Ἐπίσκοπος Φαναρίου Ἀγαθάγγελος. Σύνταξη, τηλ. 210.7272.331. Διεκπεραίωση, τηλ. 210.7272.388. Ὑπό τῶν ἱερῶν ναῶν διανέμεται δωρεάν. Ἐκ τοῦ Τυπογραφείου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας.

Ἡ «ΦΩΝΗ ΚΥΡΙΟΥ» σ' ὅλο τόν κόσμο μέσω Διαδικτύου: www.apostoliki-diakonia.gr

Οἱ «**ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟΙ ΔΙΑΛΟΓΟΙ**» τῶν φοιτητῶν τοῦ Θεολογικοῦ Οἰκοτροφείου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας στό Διαδίκτυο: www.apostoliki-diakonia.gr/gr_main/profile/oikotrofeion.htm